

Justyna Trepka-Starosta

Ośrodek Leczenia Nerwic i Zaburzeń Jedzenia „Dąbrówka” w Gliwicach

POWRÓT DO RÓWNOWAGI PSYCHICZNEJ PO DOŚWIADCZENIU STRATY DZIECKA

streszczenie: W artykule poruszony został temat żałoby po stracie dziecka, uczestnictwa w grupach wsparcia, a także ich roli w procesie radzenia sobie ze stratą. Celem artykułu jest ukazanie, jak znajomość czynników mających wpływ na radzenie sobie ze stratą dziecka, lepsze zrozumienie zjawiska, jakim jest żałoba, oraz roli udziału w spotkaniach grupy wsparcia, mogą pozwolić na określenie dalszych obszarów problemowych i wprowadzenie działań, mających na celu zapobieganie patologizacji procesu żałoby czy utrwalaniu zachowań utrudniających rodzicom powrót do zdrowia.

Poruszona zostaje również kwestia dotycząca tego, jak istotne jest przepracowanie w pełni problemu śmierci dziecka i pogodzenie się z tą sytuacją, a także zaakceptowanie nieuniknionych zmian z tym związanych.

słowa kluczowe: śmierć dziecka, żałoba, radzenie sobie ze stratą, grupy wsparcia, wsparcie społeczne.

PSYCHOLOGICAL RECOVERY AFTER THE LOSS OF THE CHILD

summary: This paper discusses issues related to grief after the death of the child, participation in support groups and its role in the process of coping with loss. The aim is to present how this participation affects the difficult process of mourning, how better understanding of the grief can help with coping with loss. This article presented such issues as: social support, role and benefits of support groups, predisposition of orphaned to choose adequate forms of assistance as well as recommendations for people who can help them.

keywords: death of the child, mourning, coping with loss, support group, social support.

Леонид В. Куликов (Leonid V. Kulikov)

Санкт-Петербургский государственный университет, Россия

Дарья К. Петрова (Daria K. Petrova)

Санкт-Петербургский государственный университет, Россия

СОЦИАЛЬНЫЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ ОБ ОТНОШЕНИЯХ В ДИАДЕ СВЕКРОВЬ–НЕВЕСТКА

аннотация: Цель исследования заключается в изучении социальных представлений о существующих и идеальных отношениях между невестками и свекровями. Обсуждаются данные анкетного опроса. Обнаружено, что представления партнеров друг о друге в диаде свекровь – невестка имеют заметные различия. В большинстве случаев свекровь считает, что ее невестка видит в ней больше положительных качеств, чем отрицательных. Невестка полагает, что свекровь видит в ней больше отрицательных качеств, чем положительных. Исследование позволило уточнить причины возникновения противоположных и симметрично негативных представлений о личностных качествах партнера в диаде. Свекровь и невестка конкурируют за эмоционально насыщенное межличностное взаимодействие с близким человеком (сыном/ мужем).

Ключевые слова: стиль межличностного взаимодействия, родственные отношения, эмоциональная близость, свекрови и невестки.

PERCEPTIONS OF PERSONAL QUALITIES OF DAUGHTERS-IN-LAW AND MOTHERS-IN-LAW

summary: The purpose of the study is to explore the social representations of the current and the ideal relationship between the daughters-in-law and mothers-in-law. Discussed carried out by the questionnaire data. It has been found that the presentation of the partners of each other in a dyad daughters-in-law – mothers-in-law have notable differences. In most cases, mother-in-law said that her daughters-in-law sees her more positive qualities than negative. Daughter-in-law believes mothers-in-law sees it as more negative attributes than positive. The study helped to clarify the cause of the opposite and symmetrical negative perceptions about the personal qualities of a partner in a dyad. Mother-in-law and daughter-in-law compete for emotionally charged interpersonal interaction with close person (son/husband).

keywords: interaction style, family relationship, emotional closeness, mothers-in-law and daughters-in-law.

PERCEPCJA WZAJEMNYCH RELACJI W UKŁADZIE „TEŚCIOWA–SYNOWA”

streszczenie: Celem przedstawionych w artykule badań była analiza percepcji społecznej realnych i idealnych relacji między synową a teściową. Przedstawiono wyniki badań ankietowych. Stwierdzono, że wzajemne postrzeganie w układzie „teściowa–synowa” wykazują istotne różnice. W ocenie teściowej synowa przypisuje jej więcej cech pozytywnych. Synowa natomiast uważa, że teściowa dostrzega w niej więcej cech negatywnych. Przeprowadzone badania pozwalają na ustalenie przyczyn różnic we wzajemnym postrzeganiu cech w relacjach pomiędzy synową a teściową. Ustalono, że przedmiotem rywalizacji między synową a teściową są więzi emocjonalne z bliską osobą (synem/mężem).

słowa kluczowe: style relacji interpersonalnych, więzi rodzinne, bliskość emocjonalna, synowa, teściowa.

Wiesław Łukaszewski
Uniwersytet Zielonogórski

ZASKAKUJĄCE KONSEKWENCJE DOŚWIADCZANIA LĘKÓW EGZYSTENCJALNYCH

streszczenie: Artykuł przedstawia w syntetycznej formie najważniejsze ustalenia dotyczące sposobów radzenia sobie z lękami egzystencjalnymi, szczególnie z lękiem przed śmiercią. Przedstawiono kilka tak zwanych buforów zabezpieczających przed lękiem: kolektywny system znaczeń, samoocenę, bliskie związki z ludźmi, regulacje nastroju, sprawowanie władzy oraz koncentrację na własnym wyglądzie. W końcowej części artykułu przedstawiono uwagi na temat lęku przed utratą wolności i lęku przed samotnością.

słowa kluczowe: lęk egzystencjalny, światopogląd, samoocena.

UNEXPECTED CONSEQUENCES OF EXISTENTIAL ANXIETY

summary: The current article systematically presents major findings on how people deal with existential anxiety, especially, how they overcome the fear of dying. We present psychological buffers that help people to conquer their existential concerns, that is the cultural worldview, self-esteem, close relationships with other people, mood regulation, use of power, and focus on body appearance. We also discuss finding on fear of freedom losing and fear of loneliness.

keywords: existential anxiety, cultural worldview, self-esteem.

Иннокентий А. Корниенко (Inokentiy A. Korniyenko)
Мукачевский государственный университет г. Мукачево, Украина

SOwłADAJĄCE POwEDENIE W ŚREDNIEJ I POZDNEJ WZROŚLOŚCI

аннотация: В статье обсуждаются результаты сравнительного исследования совладающего поведения респондентов периода средней и поздней взрослости. Для проведения исследования были использованы методики, основанные на разных теоретических концепциях совладающего поведения. Проверен статистический анализ достоверности различий с помощью критерия Манна-Уитни. Определены особенности совладающего поведения каждой возрастной группы, а также доминирующие поведенческие стратегии преодоления стресса в среднем и позднем взрослом возрасте. Проанализированы стрессоры, которые производят наибольшее влияние на личность в периодах средней и поздней взрослости. Ставится гипотеза о том, что именно в среднем зрелом возрасте личность находится на пике конструктивности совладающего поведения. Актуализируется проблема анализа роли старения в изменении совладающего поведения личности при отсутствии болезней, приводящих к физиологическим изменениям. **ключевые слова:** совладающее поведение, копинг, стресс, взрослость.

COPING BEHAVIOR IN MIDDLE AND LATE ADULTHOOD

summary: The results of a comparative study of coping behavior of respondents in the period of middle and late adulthood are reviewed in the article. Different questionnaires based on various theoretical concepts of coping behavior were used. Statistical analysis to determine the significance of differences using the Mann-Whitney test was performed. Peculiarities of coping behavior of each analyzed age group, as well as the dominant behavioral coping strategies in early and late adulthood are determined. Stressors that produce the greatest impact on the personality in the middle and late adulthood are reviewed. The hypothesis that a person in middle age is at the peak of constructive coping repertoire is introduced. The problem of analysis of the role of aging in changing of the coping behavior of the personality with the absence of diseases, leading to physiological changes is updated.

keywords: coping behavior, coping, stress, adulthood.

ZACHOWANIA ZARADCZE W ŚREDNIEJ I PÓŹNIEJ DOROSŁOŚCI

streszczenie: W artykule przedstawiono wyniki badań porównawczych zaradczych zachowań respondentów średniej i późnej dorosłości. W badaniach wykorzystano narzędzia oparte o różne koncepcje zachowań zaradczych. Dla ustalenia istotności różnic zastosowano kryterium Manna-Whitneya. Zostały opisane właściwości zachowań zaradczych każdej grupy wiekowej, a także dominujące strategie zwalczania stresu w obu grupach. Analizie poddano stresory o największej sile wpływu na zachowania respondentów średniej i późnej dorosłości. W badaniach została postawiona hipoteza o tym, że w wieku średniej dorosłości jednostka osiąga najwyższy poziom zachowań zaradczych. Zwrócono uwagę na problem starzenia się w aspekcie zmian zachowań zaradczych osób zdrowych, nie dotkniętych chorobami, które mogą prowadzić do zmian fizjologicznych.

słowa kluczowe: zachowania zaradcze, strategie radzenia sobie ze stresem (coping), stres, dorosłość.

Dorota Niewiedział
Uniwersytet Zielonogórski

MEDIALNY OBRAZ SEKSUALNEGO KOBIECEGO CIAŁA A DOBROSTAN OBSERWATORA

streszczenie: Przegląd literatury najczęściej wskazuje, że prezentowany przez media obraz seksualnego ciała kobiety niekorzystnie wpływa na spostrzeganie i funkcjonowanie odbiorcy. W XX wieku i obecnie obraz ciała kobiety jest kreowany i wykorzystywany do różnych celów, głównie konsumenckich. W indywidualnym procesie spostrzegania kobiecego ciała obserwator dokonuje własnej oceny, która jest wynikiem jego aktywnej interpretacji danych zmysłowych, kontekstu, nastawienia i wcześniej zdobytej wiedzy. Proces aktywnego tworzenia reprezentacji kobiecego ciała w świadomości współczesnego odbiorcy polega na włączeniu dodatkowego elementu, jakim jest obrona przed manipulacją. W artykule zamieszczono rozważania na temat sposobów manipulacji w mediach obrazem seksualnego ciała kobiety i wyniki różnych badań na temat świadomości tego faktu u odbiorców.

słowa kluczowe: medialny obraz kobiecego ciała, techniki perswazji, dobrostan obserwatora.

THE MEDIA IMAGE OF THE SEXUAL FEMALE BODY AND WELL-BEING OF THE OBSERVER

summary: Review of the literature most often indicates that the image of sexual woman's body pre-sented by the media, affects the perception and functioning of the recipient. In the twentieth century, and now the image of the female body is created and used for various purposes, mainly consumer. In an individual process of perception of the female body the observer makes his own assessment, which is a result of its active interpretation of sensory data, context, attitudes and previously acquired knowledge. The process of active creation of the female body representation in the awareness of modern recipient is to include an additional element, which is the defense against manipulation. The article contains a reflections on ways to manipulate the sexual image of the female body in the media and the results of various studies about the awareness of this fact among the recipients.

keywords: the media the image of the female body, persuasion techniques, well-being of the observer.

Анжелика В. Шамне (Angelika W. Szamne)

Шамне Анжелика Владимировна

ОТРОЧЕСТВО КАК ПСИХОСОЦИАЛЬНЫЙ ФЕНОМЕН И ВОЗРАСТНАЯ ГРУПА В СОВРЕМЕННОМ СОЦИОКУЛЬТУРНОМ И ЖИЗНЕННОМ ПРОСТРАНСТВЕ

аннотация: Статья посвящена анализу современного отрочества как культурно-исторического конструкта, периода развития, социально-возрастной группы и психосоциального феномена. Рассмотрены новые тенденции психосоциального развития современной молодежи, обусловленные совокупностью социокультурных трансформаций конца XX века – нач. XXI ст. Особенности социальной ситуации развития современной молодежи проанализированы в контексте идей М. Мид о смене постфигуративных, кофигуративных и префигуративных культур в развитии человечества. Реализованы две линии социально-психологического анализа: социокультурная феноменология отрочества в онтогенезе (как возрастного периода); его роль в историческом развитии общества и культуры (как социально-возрастной группы). Представлен историко-психологический, культурологический и социально-психологический анализ проблемы взаимообусловленности развития молодежи и культуры. Критически проанализированы ограничения традиционной парадигмы отрочества. Представлена культурно-историческая интерпретация отрочества как субъекта культуры и носителя культу-ротворческой функции в развитии человечества. Охарактеризована роль молодого поколения в процессе порождения нового в культуре и в актуализации творческих возможностей человечества в контексте способности молодежи быть субъектом не только присвоения, но и преобразования культуры определены перспективные цели современного образования и воспитания.

ключевые слова: отрочество, субъект культуры, социокультурное пространство, социальная ситуация развития, цели образования.

ADOLESCENCE AS A PSYCHO-SOCIAL PHENOMENON AND AN AGE-RELATED GROUP IN THE MODERN SOCIO-CULTURAL AND LIVING SPACE

summary: The article deals with the analysis of the modern adolescence as a cultural and historical construct, a development period, a social and age-related group, as well as a psycho-social phenomenon. New trends of the psycho-social development of the present-day youth associated with a set of socio-cultural transformations of the late XX and the early XXI centuries have been examined. The features of the social conditions of the development of the present-day youth have been analysed in the context of M. Mead's ideas regarding the mutual substitution of post-figurative, co-figurative and pre-figurative cultures during the development of the mankind. Two lines of the socio-psychological analysis have been implemented: the socio-cultural phenomenology of adolescence in its ontogenesis (as an age-related period); the role of adolescence in the historical development of the society and the culture (as a social and age-related group). A history-dependent psychological, cultural and socio-psychological analysis of the interdependence problem regarding the development of youth and culture has been presented. The constraints of the traditional paradigm of adolescence have been critically analysed. A culture-dependent historical interpretation of adolescence as a subject of culture and a medium of culture-creating function during the development of the mankind has been presented. The role of the younger generation in the process of giving rise to something new in the culture and in the actualization of the humanity's creative endeavour has been characterized. In the context of young people's ability to be the subject not only of the acquisition, but also of the transformation of culture, long-term goals of the modern education and upbringing have been defined.

keywords: adolescence, subject of culture, socio-cultural space, social conditions of the development, education goals.

ADOLESCENCJA JAKO FENOMEN PSYCHOSPOŁECZNY I GRUPA WIEKOWA WE WSPÓŁCZESNEJ PRZESTRZENI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ I ŻYCIOWEJ

streszczenie: Ten artykuł analizuje współczesne chłopięctwo jako konstrukt kulturowo-historyczny w okresie rozwoju grup społecznych i wiekowych oraz jako zjawisko psychospołeczne. Przedstawiono nowe tendencje psychospołecznego rozwoju współczesnej młodzieży z uwzględnieniem szeregu przemian społecznych i kulturowych końca XX wieku i początku XXI wieku. Charakterystyka sytuacji społecznej dzisiejszej młodzieży jest analizowana w kontekście idei M. Mead o zmianie postfiguratywnych, konfiguracywnych i prefiguratywnych kultur w rozwoju człowieka. Pokazano dwie linie analizy społeczno-psychologicznej: socjokulturową fenomenologię chłopięctwa w ontogenezie (jak okres dorastania) oraz rolę w historycznym rozwoju społeczeństwa i kultury (jako grupy społecznej). Przeprowadzono historyczno-psychologiczną, kulturową i społeczno-psychologiczną analizę współzależności problemów młodzieży i kultury. Przedstawiono interpretację chłopięctwa kulturowo -historycznego jako subiekta kultury i nosiciela kulturowo-twórczej funkcji w rozwoju ludzkości. Scharakteryzowano rolę młodych ludzi w procesie generowania nowego nurtu kultury i aktualizacji twórczych możliwości człowieka w kontekście bycia nie tylko subiektem przyswojenia, lecz także przekształcania kultury określonych długoterminowych celów nowoczesnego wykształcenia i wychowania.

słowa kluczowe: chłopięctwo, subiekt kultury, przestrzeń społeczno-kulturowa, społeczna sytuacja rozwoju, cele wykształcenia.

Ігор Д. Пасічник (Ihor D. Pasichnyk)

The National University of Ostroh Academy

Руслана В. Каламаж (Ruslana W. Kalamazh)

The National University of Ostroh Academy

Марія М. Августюк (Maria M. Avgustiuk)

The National University of Ostroh Academy

THE ILLUSION OF KNOWING FROM PERSPECTIVE OF METACOGNITIVE MONITORING ACCURACY OF EDUCATIONAL ACTIVITY OF UNIVERSITY STUDENTS

summary: The study analyses the results of the empirically established connections between the features of the singled out personal, cognitive and metacognitive characteristics of students. In particular, it is established that the illusion of knowing regarded as an overconfidence and an error of metacognitive monitoring occurs in all types of metacognitive judgments, but is more evident in prospective judgments. We found the correlation between the indicators of the illusion of knowing and metacognitive activity, metacognitive awareness and self-confidence. Reflexivity, educational motivation, self- efficacy and student's introspection of fixed or changeable intellect are conneted with the illusion of knowing from across the spectrum of the system of relations with metacogni-tive characteristics and general self-confidence. Gender and age differences in the manifestation of the illusion of knowing are not observed, although it is found that women tend to overconfidence. The illusion of knowing is more typical for younger students, especially for those with low levels of educational achievements.

keywords: illusion of knowing, metacognitive monitoring, educational activity, overconfidence, underconfidence.

ILUZJA WIEDZY W ZAKRESIE WSPÓŁCZYNNIKÓW NIEZAWODNOŚCI METAKOGNITYWNEGO MONITORINGU DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH STUDENTÓW

streszczenie: W artykule zostały przeanalizowane wyniki badań empirycznych iluzji wiedzy w zakresie systemu współczynników niezawodności monitoringu działań edukacyjnych studentów. Szczególnie stwierdzono, że iluzja wiedzy jako nadmierna pewność i błąd metakognitywnego monitorowania występuje we wszystkich rodzajach sądów o przebadanym, jednak bardziej przejawia się w sądach prospektywnych. Empirycznie ustalono korelacyjne współzależności pomiędzy wskaźnikami iluzji wiedzy a aktywnością metakognitywną, metakognitywnym zaangażowaniem w działania, ogólną pewnością siebie. Refleksyjność, motywacja nauczania, samoskuteczność oraz wyobrażenia studenta o „ustaloną albo wzrastającą” inteligencję są powiązane z iluzją wiedzy pośrednio poprzez system łączności z cechami charakterystycznymi i ogólną pewnością siebie. Pod względem różnic płciowych, u kobiet ustalono tendencję do przewagi nadmiernej pewności siebie. Ponadto okazało się, że iluzja wiedzy jest bardziej typowa dla studentów młodszej grupy wiekowej, zwłaszcza tych, którzy cechują się niskim poziomem osiągnięć edukacyjnych.

słowa kluczowe: iluzja wiedzy, metakognitywny monitoring, działalność edukacyjna, wiekowe cechy i odmienności płciowe.

Barbara Czardybon
Uniwersytet Zielonogórski

COACHING JAKO PROCES WSPIERAJĄCY RACJONALNE DZIAŁANIE ORGANIZACJI

streszczenie: Artykuł poświęcony jest coachingowi – jednej z nowych i dynamicznie rozwijających się metod wspierających funkcjonowanie organizacji. Stosowanie coachingu jest szansą na podniesienie ogólnej skuteczności i efektywności prowadzonych przez organizację działań. Podczas kolejnych sesji coachingowych rozważane są propozycje konkretnych rozwiązań; do zidentyfikowanych potrzeb próbuje się dobrać adekwatne środki. Przyczyniając się do rozwoju poszczególnych pracowników, coaching jednocześnie wspiera rozwój całej organizacji. Proces coachingu może wzmocnić organizację poprzez kształtowanie odpowiednich postaw. Również w perspektywie długofalowej jest to proces przyspieszający rozwój organizacji.

słowa kluczowe: coaching, organizacja, racjonalne działanie, zmiana, rozwój.

COACHING AS A SUPPORT PROCESS OF RATIONAL ACTION OF THE ORGANIZATION

summary: The article is devoted to coaching – one of the new and dynamic developing methods supporting the functioning of the organization. Coaching is an opportunity to enhance the overall efficiency and effectiveness of the organization's activities. During the subsequent coaching sessions are considered concrete proposals for solutions; the identified needs are trying to choose the appropriate measures. Contributing to the development of individual employees, coaching at the same time supports the development of the entire organization. The process of coaching can strengthen the organization through the development of appropriate attitudes. Also in the long term it is the process of accelerating the development of the organization.

keywords: coaching, organization, rational action, change, development.

Artur Doliński
Uniwersytet Zielonogórski

MODYFIKACJA STYLU RELACYJNEGO I STRATEGII ROZWIĄZYWANIA SYTUACJI TRUDNYCH W OBSZARZE ZAWODOWYM – KOMUNIKAT Z BADAŃ

streszczenie: Artykuł zawiera autorską koncepcję ujęcia stylów relacyjnych oraz strategii rozwiązywania sytuacji trudnych w obszarze zawodowym. Badaniami objęto kierowników średniego i wyższego szczebla jednej z dużych korporacji w Polsce. Dokonano diagnozy stylu relacyjnego oraz spostrzegania przez menedżerów sytuacji trudnych z zakresu ich obszaru zawodowego. Następnie przeprowadzono proces szkoleniowy, którego celem była modyfikacja stylów relacyjnych, kreowanie stylów „partnerskiego” i „trenerskiego” oraz relacyjnych modeli zachowań w sytuacjach trudnych. Po szkoleniach dokonano ponownej oceny stylu relacyjnego kierowników i porównano z tym, który reprezentowali przed szkoleniem. Zmiany okazały się bardzo znaczące.

słowa kluczowe: styl relacyjny, sytuacja trudna, modyfikacja wzorów zachowań, model reagowania na agresję, model reagowania na presję, modele korygowania zachowań.

MODIFICATION OF THE RELATIONAL STYLES AND STRATEGIES OF DEALING WITH DIFFICULT SITUATIONS IN THE PROFESSIONAL AREA

summary: The paper presents the original concept of relational styles and strategies of dealing with difficult situations in professional area. The research was carried out in a group of middle and senior managers of one of the large corporations in Poland. The relational styles represented by the managers were diagnosed as well as their perception of difficult situations in the professional activity. The diagnosis was followed by the training process. The aim of such a process was to modify the relational styles, create the “partnership” and “coaching” styles as well as relational models of behavior in difficult situations. After the training the relational styles of the managers were reassessed and compared to the ones represented before the training. The changes proved to be significant.

keywords: relational style, difficult situation, modification of behavior patterns, model of response to aggression, model of response to pressure, models of behavior correction.

Łukasz Budzicz
Uniwersytet Zielonogórski

INTERPRETACJA STATYSTYK W ARTYKUŁACH NAUKOWYCH – WSKAZÓWKI DLA PRAKTYKÓW

streszczenie: Artykuł zawiera informacje o tym, jak interpretować podstawowe dane statystyczne: wskaźniki istotności statystycznej, wielkości efektu i przedziały ufności. Pokazano kilka heurystyk użytecznych przy interpretacji wielkości efektów korelacji r Pearsona, statystyki d Cohena oraz relatywnego ryzyka. Olbrzymia większość pozostałych efektów jest pochodną wyżej wymienionych. Dodatkowo wskazano również, jakie są ograniczenia wybranych wskaźników, szczególnie istotności statystycznej. Artykuł jest pomyślany jako pomoc szczególnie dla psychologów praktyków.

słowa kluczowe: wielkość efektu, istotność statystyczna, przedziały ufności, interpretowanie danych statystycznych.

THE INTERPRETATION OF THE STATISTICAL DATA IN SCIENTIFIC PAPERS – ADVICES FOR PRACTITIONERS

summary: The article contains information how to interpret statistical data: statistical significance, effect size and confidence intervals. Several heuristics are given how to usefully interpret the magnitude of the correlation Pearson's r , Cohen's d and relative risk. The vast majority of other effects is a derivative of the aforementioned. In addition, I also show the limitations of selected indicators, especially statistical significance. This article is intended as an aid especially for psychologists practitioners.

keywords: effect size, statistical significance, confidence interval, interpretation of statistical data.

Сергей М. Шингаев (Sergey M. Shingaeв*)

Санкт-Петербургская академия постдипломного педагогического образования, Россия,
Санкт-Петербург

ЗДОРОВЬЕ В СИСТЕМЕ ЦЕННОСТЕЙ МЕНЕДЖЕРОВ

аннотация: В статье анализируется система ценностей современного российского менеджера и место здоровья в этой системе. Выделены четыре базовые, с точки зрения менеджеров, ценности: «Здоровье (физическое и психическое)», «Интересная работа», «Любовь (духовная и физическая близость с любимым человеком)», «Счастливая семейная жизнь». По мере нахождения в профессии происходит трансформация ценностей: здоровье выходит на первый план, происходит осознание важности здоровья как общечеловеческой ценности.

ключевые слова: здоровье, система ценностей, менеджеры, профессиональное здоровье.

HEALTH IN THE VALUE SYSTEM OF MANAGERS

summary: The article analyzes the system of values of modern Russian Manager and the place of health in this system. Identified four basic, from the point of view of managers, value: "Health (physical and mental)", "Interesting work", "Love (spiritual and physical intimacy with a loved one)", "Happy family life". At least find in the profession the transformation of values: health comes to the fore, there is an awareness of the importance of health as a universal value.

keywords: health, values, managers, professional health.

ZDROWIE W SYSTEMIE WARTOŚCI MENEDŻERÓW

streszczenie: W artykule został przeanalizowany system wartości współczesnego rosyjskiego menedżera i miejsce zdrowia w tym systemie. Wyróżnione zostały cztery podstawowe, z punktu widzenia menedżerów, wartości: zdrowie (fizyczne i psychiczne), interesująca praca, miłość (duchowa i fizyczna bliskość z ukochaną osobą), szczęśliwe życie. W miarę przebywania w zawodzie dochodzi do transformacji wartości: zdrowie wychodzi na pierwszy plan, dokonuje się w świadomości zmiana znaczenia zdrowia jako istotnej wartości.

słowa kluczowe: zdrowie, system wartości, menedżerowie, profesjonalne zdrowie.

Dagmara Gawron

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Filia we Wrocławiu

PERSPEKTYWA OCENIANIA A SPOSTRZEGANA ATRAKCYJNOŚĆ TWARZY AUTENTYCZNYCH: RÓŻNICE MIĘDZYPLCIOWE

streszczenie: Artykuł dotyczy różnic w postrzeganiu atrakcyjności twarzy autentycznych, zależnych od perspektywy oceniania oraz płci zarówno osoby przedstawionej na zdjęciu, jak i płci oceniającego. W prezentowanym badaniu osoby badane (N = 233) dokonywały oceny atrakcyjności poszczególnych części autentycznych twarzy z trzech perspektyw: oceny siebie samych (perspektywa aktora), oceny ze strony innych osób (perspektywa obserwatora) oraz oczekiwanej oceny przez innych (perspektywa Ja odzwierciedlonego). Wyniki ujawniły, że osoby badane oceniają własne twarze korzystniej niż obserwatorzy, a rzeczywista ocena własnej twarzy jest bardziej korzystna od oczekiwanej (Ja odzwierciedlone). Najbardziej krytyczni w ocenach byli mężczyźni, szczególnie wówczas, gdy oceniali innych.

słowa kluczowe: atrakcyjność twarzy, preferencje estetyczne, różnice międzyplciowe.

THE PERSPECTIVE OF JUDGEMENTS AND THE PERCEPTION OF FACIAL ATTRACTIVENESS NATURAL: GENDER DIFFERENCES

summary: The article concerns the differences in the perception of facial attractiveness natural and modification depending on the perspective of judgements and gender. In the experiment (N = 233), a natural facial photo was rated three times. The first was self-rating by the participant. The second was by an observer. The third was the looking glass self. The results showed that participants rated themselves better than observers. But the perspective of the looking glass self was better than the observer's perspective, but worse than the perspective of self.

keywords: faces, attractiveness judgment, gender.

Michał Woźny
Uniwersytet Zielonogórski

NEUROOBRAZOWANIE. PRZEGLĄD KRYTYKI FMRI

streszczenie: Metody neuroobrazowania są niedoskonałe, jednak nie oznacza to, że nie powinno się ich używać. Istnieje wiele kontrowersji wokół interpretacji danych fMRI oraz neuroobrazowania. Krytyka neuroobrazowania ukazuje szereg problemów metody: możliwe błędy statystyczne (np. błąd porównań wielokrotnych), zawyżanie wartości wyników badań, brak wiedzy o zależności pomiędzy parametrem BOLD a aktywnością neuronalną czy stawianie tendencyjnych, implikowanych metodą hipotez. Krytyka neuroobrazowania oferuje klucz do zrozumienia, co tak na prawdę pokazują nam neuroobrazy.

słowa kluczowe: fMRI, neuroobrazowanie, błąd porównań wielokrotnych, parametr BOLD.

NEUROIMAGING. REVIEW OF CRITIQUE OF FMRI

summary: The methods of neuroimaging are imperfect, but still can be useful. There are many contro-versies about fMRI data analysis and meaning of neuroimages themselves. The critique of neuroimag-ing spotlights various problems: possible statistical misinterpretations (like multiple comparisons), overestimate outcome of research, lack of knowledge about correlation between BOLD parameter and neural activity or biased hypothesis implicated by method. The critique of neuroimaging offers us a key to understand what do neuroimages really show.

keywords: fMRI, neuroimaging, multiple comparisons, BOLD parameter.